oikeusneuvos Jukka Sippo
Korkein oikeus
12.10.2021

Lakivaliokunnan lausuntopyyntö hallituksen esityksestä HE 133//2021 vp eduskunnalle suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista yleisissä tuomioistuimissa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi

Todistelun litterointi

Lakivaliokunnassa käydyssä keskustelussa nousi esiin kysymys todistelun litteroinnista eli kirjallisen toisinnon tekemisestä käräjäoikeudessa tallennetusta kertomuksesta. Siltä varalta, että kysymys koski sitä, voitaisiinko litteroinnilla korvata henkilötodistelun vastaanottamisen kuva- ja äänitallenteelta, totean vielä lyhyesti seuraavan.

Hallituksen esityksessä ehdotettu sääntely merkitsee jo ehdotetussa muodossaan poikkeamista muutoksenhakuvaiheessa oikeudenkäynnin keskeisestä menettelyperiaatteesta eli välittömyysperiaatteesta. Tähän on esitetty hyväksyttävät perusteet sen vuoksi, että tekniikan kehittymisen myötä välittömyysperiaatteen tavoitteet ovat saavutettavissa oikeastaan paremmin silloin, kun muutoksenhakutuomioistuimen käytettävissä on autenttisempi oikeudenkäyntiaineisto eli kuva- ja äänitallenne käräjäoikeusvaiheen todistelusta.

Kertomuksen kirjallisen toisinnon hyödyntäminen suullisen todistelun vastaanottamiskeinona sen sijaan merkitsisi luopumista välittömyysperiaatteesta ja paluuta moderneja prosessiuudistuksia edeltäneeseen suullis-pöytäkirjalliseen menettelyyn. Tämä ei kohentaisi todistusaineiston laatua eikä parantaisi edellytyksiä näytön arvioinnin oikeellisuuteen, vaan heikentäisi niitä, eikä tällaiseen menettelyyn ole siten syytä palata.

Hallituksen esityksen perusteluissa onkin lähdetty siitä, että litteroinnilla olisi mahdollista korvata tallenteiden indeksointi. Litterointi sopineekin tarvittaessa hyödynnettäväksi tässä tarkoituksessa. Henkilötodistelun autenttista vastaanottamista litteroinnilla ei kuitenkaan voida korvata.